

120 miljoen euro voor mishandelde tehuiskinderen

Slachtoffers noemen schadevergoeding van de staat een “farce”

Achtergrond - 14 december 2010

Kinderen die in de jaren vijftig en zestig in West-Duitse kindertehuizen zijn mishandeld, krijgen een schadevergoeding van in totaal 120 miljoen euro. Dat is het resultaat van een ronde-tafel-overleg dat bijna twee jaar duurde. De slachtoffers noemen dit bedrag een “farce” en stappen naar de rechter.

De Duitse overheid, de deelstaten en de kerken hebben zich bereid verklaard elk een derde van het bedrag te betalen. Daarvan is 100 miljoen euro bedoeld als schadevergoeding voor het leed dat de slachtoffers in West-Duitse kindertehuizen ondergingen; 20 miljoen dient als pensioen voor de dwangarbeid die ze hebben verricht.

West-Duitse tehuiskinderen werden in de jaren vijftig en zestig stelselmatig fysiek, geestelijk en seksueel mishandeld en gedwongen tot kinderarbeid. De wreedheden waren onder meer het gevolg van het slechte pedagogische klimaat in de naoorlogse jaren, dat in veel tehuizen niet veel verschilde van het beleid uit de nazi-tijd, aldus de *Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ)*. De enorme sociale controle en de verregaande bevoegdheden van de jeugdzorg destijds maakten het mogelijk dat tussen 1945 en 1975 rond 800 duizend kinderen in tehuizen belandden, zelfs als hun ouders nog leefden.

Jarenlang zwegen de slachtoffers over hun leed. Als ze er al over spraken, werden ze vaak niet geloofd, omdat de verhalen zo schokkend waren. Een Ierse film en een Duits boek braken dat stilzwijgen. ‘The Magdalene Sisters’ uit 2002 ging over de wrede opvoedingsmethoden in Ierse katholieke weeshuizen. De vele emotionele reacties op de film in Duitsland waren voor *Spiegel*-verslaggever Peter Wensierski aanleiding een boek over de Duitse tehuiskinderen te schrijven: ‘Schläge im Namen des Herrn – Die verdrängte Geschichte der Heimkinder in der Bundesrepublik’ (2006).

Ronde-tafel-overleg

De mishandelde kinderen, inmiddels tussen de veertig en de zestig jaar oud, verenigden zich vervolgens in de Verein Ehemaliger Heimkinder (VEH). Zij eisten

erkenning van hun leed, een schadevergoeding, therapeutische hulp en een pensioen voor de dwangarbeid die ze moesten verrichten. In 2009 stelde de Duitse regering het ronde-tafel-overleg 'Heimerziehung' in, waaraan alle betrokken partijen deelnamen.

Een probleem bij het overleg was bij wie de claim van de slachtoffers moest worden ingediend. De kindertehuizen waarin zij zijn opgegroeid, bestaan niet meer en er is geen eenduidige instantie verantwoordelijk voor het regime waaronder de kinderen hebben geleden. Overheid, deelstaten en kerken nemen die verantwoordelijkheid nu samen op zich.

De slachtoffers zijn onderling verdeeld over het aanbod. Al eerder moesten de drie vertegenwoordigers van de tehuis kinderen die aan het overleg deelnamen, hun oorspronkelijke eis van 25 miljard euro schadevergoeding laten varen. Daarop distantieerde de VEH zich van hen.

'Vernedering'

Vorige week weigerden de drie vertegenwoordigers van de slachtoffers bij de laatste ronde-tafel-bijeenkomst aanwezig te zijn, schrijft *Die Welt*. Uiteindelijk stemden zij toch in met het eindrapport. "We hebben niet alles bereikt, maar wel veel", meenden zij. Zo is op hun aandringen bereikt dat de slachtoffers meer geld mogen vragen als de 120 miljoen euro niet genoeg blijkt te zijn.

Veel voormalige tehuis kinderen en hun advocaten noemen het bedrag dat hen is aangeboden een "farce" en een "vernedering". Ze eisen een maandelijks pensioen van 300 euro of een eenmalige vergoeding van 54.000 euro per persoon, aldus de *FAZ*. De VEH heeft inmiddels aangekondigd hiervoor naar de rechter te stappen.

De vraag is of dat zinvol is. Juridisch zijn de zaken verjaard, aldus voorzitter van het overleg Antje Vollmer (Grünen) gisteren bij de presentatie van de conclusies in Berlijn. Volgens Vollmer is 120 miljoen euro een gerechtvaardigd bedrag, dat ook in verhouding staat tot de schadevergoeding aan slachtoffers van het nationaal-socialisme. Die kregen volgens haar tussen de 2500 en 7500 euro. De *Heimkinder* zouden met het huidige aanbod op zo'n 4000 euro voor hun dwangarbeid uitkomen.

Deelstaten

Het is overigens volgens de Duitse media nog maar de vraag of de 120 miljoen euro daadwerkelijk wordt uitbetaald. In het overleg is besloten dat de Bondsdag en de deelstaatarlamenten uiteindelijk bepalen of ze geld in het fonds storten. Vooral van Beieren en Hessen wordt betwijfeld dat ze dat doen, schrijft de *FAZ*.

Hoeveel van de tehuiskinderen zijn mishandeld en hoe zwaar de mishandelingen waren, is moeilijk te bepalen. Niet alle kinderen werden slachtoffer. *Der Spiegel* spreekt van dertigduizend mensen die recht hebben op een schadevergoeding. Bij een landelijk meldpunt dat in het voorjaar van 2009 werd ingesteld, hebben zich tot nu toe 650 voormalige tehuiskinderen gemeld.

Overigens kwam begin december de Rondetafel Seksueel Kindermisbruik eveneens met een tussenrapportage. Deze rondetafel richt zich specifiek op seksueel misbruik in afhankelijkheidsrelaties, zowel in instellingen als in gezinssituaties.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/649/120-miljoen-euro-voor-mishandelde-tehuiskinderen>